

กำไร ขาดทุนแท้ ของอาริยชน

(ต่อจากฉบับที่ ๑๖๓)

ระบบ“บุญนิยม”นี้ ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นในใจจริงๆว่า จะช่วยสังคมมนุษยชาติที่ถูกพิษและฤทธิ์ของระบบ“ทุนนิยม”กำลังตอนเข้ามาครอบงำในปัจจุบันนี้ได้แน่ๆ หากประชาชนได้ศึกษาช่วยวิจัยกันต่อ และอบรมฝึกฝนร่วมมือสร้างสรรให้เกิดให้เป็นผู้เจริญตามระบบ“บุญนิยม”นี้กัน จนมีคุณภาพ(quality) และปริมาณ(quantity)เพียงพอ ตอนนี้นั้นคนจะเห็นจะรู้ยังยากอยู่ ยิ่งจะเชื่อตามยิ่งยากใหญ่ เพราะยังมีผู้พอรู้พอเป็นหรือดำเนินชีวิตในระบบ“บุญนิยม”ได้แล้ว จำนวนน้อยเหลือเกิน

เฉพาะอย่างยิ่ง คนทั้งหลายเกือบทั้งโลกทุกวันนี้ก็ล้วนดำเนินชีวิตกันอยู่ ด้วยระบบ“ทุนนิยม”อย่างสนิทสนมและตายใจว่า ไม่เห็นจะมีระบบอะไรอื่นอีกเลย กันทั้งนั้น ส่วนผู้ที่เห็นและเข้าใจถึงได้ว่าระบบ“ทุนนิยม”กำลังเข้ามาครอบงำ ไปไม่รอด ช่วยมนุษยชาติในโลกให้เกิดสุขสันต์อย่างอุดมสมบูรณ์ เป็นสังคมที่ดีตามอุดมการณ์ ไม่ได้มัน ก็ยังมีน้อยอยู่ด้วย จึงเป็นเรื่องยากที่ยากสุดๆจริงๆ แต่ข้าพเจ้าก็ยังไม่เห็นทางออกอื่นใดเลยที่จะดีกว่า ต้องปรับตัวมาเป็นระบบ“บุญนิยม”นี้ให้ได้ แล้วสังคมมนุษยชาติในโลกไปรอดแน่ๆ

เราได้สาธยายเรื่อง“ที่พึ่ง”มายาวนานมาก ได้โยงใยมาจนถึง“ทิวฐธัมมิกัตถประโยชน์” ซึ่งได้อธิบายถึง รายละเอียดของความเป็น“ประโยชน์ปัจจุบัน” ทั้งที่เป็นโลกียะประโยชน์ ไปกระทั่งถึงที่เป็นโลกุตระประโยชน์ ก็คงจะพอเข้าใจได้มากขึ้นแล้วว่า**“กำไรแท้ หรือขาดทุนแท้ ของอาริยชน”**นั้น เป็นฉันใด และได้สาธยายมาถึงตอนท้ายแห่งทิวฐธัมมิกัตถประโยชน์ คือ ข้อที่ ๔

ข้อที่ ๔ **“สมบิวิตา”** อันหมายถึง การเลี้ยงชีพอย่างเรียบร้อยราบรื่น อย่างใจสงบเบิกบาน หรืออย่างมีสัมมาอาชีพ และ เรากำลังอธิบายมาถึง...

“จุดต่าง”นี้สำคัญขอความเป็น“อาริยชน” กับ “ปุถุชน”หรือ“กัลยาณชน” ซึ่งควรจะจับจุดสำคัญนี้กันให้ได้แม่นยำๆซักๆ

ในฉบับที่แล้วกำลังสาธยายถึง“หลักคิด”หรือ“การคำนวณ” ของ“ปัญญาโลกียะ” ว่ายังไม่สุจริต-ยุติธรรม ยังไม่เที่ยงธรรมเท่ากับ“ปัญญาโลกุตระ” ก็ได้อธิบายไปเพียงนิดหน่อย จึงต้องขออ้อนซ้ำที่อธิบายไว้แล้วสักเล็กน้อย ผู้ไม่มีหนังสือฉบับก่อนจะได้พอรู้เรื่องต่อติดพอสมควร]

เมื่อได้เข้าใจคุณลักษณะของ“อาริยบุคคล”ที่ถูกต้อง ตามสังฆธรรมของศาสนาพุทธแล้ว แม้จะแค่เป็นอาริยบุคคลชั้น“โสดาบัน”ก็เห็นชัดแล้วว่า ผู้บรรลุนิพพานสมบัติของ ศาสนาพุทธอย่าง“สัมมาทิฐิ”นั้น ยิ่งบรรลุนิพพาน“โลกุตระ” ก็ยิ่งเป็นคนขยันการงาน มี“สัมมาอาชีพ”ชนิดเป็น“บุญนิยม” สร้างสรรเพื่อสังคม เป็นประโยชน์ต่อโลกต่อสังคมยิ่งๆขึ้นแน่นอน เพราะ“อาริยบุคคล”จะมี“ปัญญาโลกุตระ” เข้าใจ ทิศทางและเนื้อแท้ของสังฆธรรม ที่เป็น“กำไร-ขาดทุนแท้ ของอาริยชน”ได้อย่างถูกต้อง

เพราะฉะนั้นลักษณะสำคัญของ“บุญนิยม” บ่งชี้ได้อย่างชัดเจนว่า ความเป็น“บุญ”จึงไม่เพียงเป็น“บุญ” แค่“โลกียธรรม” เท่านั้น ยังมี“บุญ”ที่เป็น“โลกุตระธรรม” ซึ่งมีคุณพิเศษของ“โลกุตระสังฆะ”อีกต่างหาก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า ใน“โลกุตระธรรม”จะไม่มี“บุญ”แบบโลกียธรรม โลกุตระธรรมนั้นมีทั้ง“บุญ”ที่เป็นคุณลักษณะของโลกุตระสังฆะ และมีทั้ง“บุญ”แบบโลกียธรรมด้วย มีทั้งน้อยทั้งมากได้เช่นเดียวกัน ตามสมรรถนะของอาริยบุคคลแต่ละบุคคลนั้นๆ เพียงแต่ว่า“โลกุตระธรรม”จะต้องเป็น“บุญ” ที่มีคุณลักษณะเข้าข่ายหรือถึงขีด“โลกุตระ สังฆะ”ขึ้นไปด้วย จึงจะนับเข้าระดับ“บุญนิยม”

เราได้รับฟังถึง“ปรัชญาของทุนนิยม กับ บุญนิยม”มาแล้ว หลายคนอาจจะยังคิดว่า เป็นเพียง“แนวคิด”เล่นๆ หรือเป็นแค่“ตรรกะ”อวดเหตุผลเชิงชั้นให้ดูน่าฟังเท่านั้น ซึ่งก็ดูดี ดูโก้ แต่เป็นไปไม่ได้ คนทำไม่ได้แน่ ขอยืนยันว่า เป็นไปได้ คนทำได้แน่ๆ เพราะมีกลุ่มคนที่ทำมาแล้ว และเป็นไปได้แล้วด้วย เดียวนี้หมู่มวลที่ทำได้นี้ก็ยังมีอยู่ เรามาสาธยายรายละเอียดให้ชัดเจนขึ้น ในแต่ละข้อของ ๑๑ นิยาม ที่ได้ กล่าวถึงมาแล้วนั้นดูดีๆ แล้วจะเห็นว่ามันเป็นไปได้

ในฉบับที่แล้ว นิยามแห่งความเป็น“บุญนิยม” ข้อ ๑ ต้อง เป็นโลกุตระธรรม ก็ได้สาธยายไปแล้ว ยังสาธยายค้างอยู่ใน ข้อ ๒ ทวนกระแส และกำลังบรรยายถึง“ความแตกต่าง”ของ“ทุนนิยม”กับ“บุญนิยม” ในแนวกว้างแนวลึกเพิ่มเพื่อให้เห็นชัดขึ้น

และขอยืนยันว่า “ในการทวนกระแสที่ชาวบุญนิยมทวนกระแสอย่างมีความสุข” สำหรับผู้มีภูมิธรรมบรรลุนิยามจริง ไม่ใช่กระทำอย่าง“จนใจ” หรือเพราะ“ไร้ทางออก”หรือ“สุดทุกข์สุดฝืนทน”แน่ๆ แม้ในกรณีผู้บรรลุนิยามยังไม่สมบูรณ์ซึ่งอาจจะมี ความฝืน ความลำบากอยู่บ้าง ก็เพราะกิเลสของตนยังไม่หมด นั้นยอมเป็นไปตามจริง ของผู้ที่ยังไม่บรรลุนิยามขั้นสูง เพียงพอ ก็จะต้อง“ตั้งตนอยู่บนความลำบาก”(ทุกขายะ อุตตนาหัง ปทหติ)อันเหมาะสมกับตนเองเท่าที่ตนจะพอ ลำบากได้ “กุศลธรรมจึง จะเจริญยิ่ง”[พระไตรปิฎก เล่ม ๑๔ ข้อ ๑๕] นั่นคือการปฏิบัติตนเป็น“มัชฌิมาปฏิปทา”

ในประเด็น“มัชฌิมาปฏิปทา”ที่หมายความว่า“การ ปฏิบัติที่เป็นกลาง คือไม่หย่อนเกินไป ไม่ตึงเกินไป”นี้ มีคนเข้าใจ ยังไม่สมบูรณ์อยู่มาก จึงทำให้ยึดอยู่แต่ใน จุดที่พาไม่เจริญความรู้แจ้งชัดใน“มัชฌิมาปฏิปทา”นี้เป็น“ประเด็นสำคัญมาก” สำหรับผู้ปฏิบัติชาวพุทธ

คนทั่วไปเรียกกันว่า “การปฏิบัติที่เป็นกลาง คือไม่หย่อนเกินไป ไม่ตึงเกินไป”(มัชฌิมาปฏิปทา) แล้วก็ยึดกันแน่นอยู่ ตรงความหมายเฉพาะขั้น“หยาบที่สุด” เท่านั้นเท่านั้นว่า เป็น“ความสุดโต่งหรือความไม่เป็นกลาง”

ก่อนหน้านั้น ได้พูดถึง“กิเลส-ตัณหา-อุปาทาน” ซึ่งเป็น“สมุทัยแห่งทุกข์”ที่คนจะต้องกำจัดมัน จึงจะเจริญด้วย จะพ้นทุกข์ด้วย โดยการ ปฏิบัติ“มรรค อันประกอบด้วย องค์ ๘”หรือปฏิบัติ“ศีล-พรต”ตามหลัก“ไตรสิกขา”นั่นเอง ซึ่งเมื่อปฏิบัติไปก็จะได้รู้ได้เห็น“ความยังไม่เป็นกลาง”หรือเห็น“ความโต่ง”ที่สลับไปสลับมา ของความเป็น“กาม”กับความเป็น“อัตตา”ที่ไม่หยาบ ว่ามันสลับซับซ้อนอยู่ก็หลากหลาย ที่ยังไม่เป็นกลาง”

ขณะนี้เรากำลังอธิบายเจาะลึกลงไปถึง“การเกิดของภวามนยบัญญัติ” ซึ่งต้องเกิดจากการได้รู้ได้เห็น“ผล”ของการปฏิบัติ และในมรรคผล นั้นอาตมากำลังเน้น“สัมมาสมาธิ”เน้น“ฌาน”แบบพุทธ ที่เจาะลึกเข้าไปใน“จิต-เจตสิก-รูป-นิพพาน” หรือ“ปรมาตถธรรม”อย่างละเอียดขึ้น กระทั่ง เจาะลงไปถึงขั้น“ญาณ”ขั้น“วิมุตติ” และผู้ จะถึงญาณถึงวิมุตติก็ต้องเชื่อ“กรรม”ที่สั่งสม“บาป”สั่งสม“บุญ”ชนิดเป็นโลกุตระ จึงจะ บรรลุได้ ซึ่งกำลัง อธิบายขยายความ“นิยาม ๑๑ ข้อ ของบุญนิยม” ฉบับที่แล้วอธิบาย ถึงข้อที่ ๗ จบลงแล้ว คราวนี้ก็จะได้อธิบายถึงนิยามของ“บุญนิยม”ในข้อที่ ๘ กันต่อ]

ที่นี้มาพูดถึง“นวัตกรรม”(innovation)ของสังคมมนุษย์ชาติ ที่ชื่อว่า “บุญนิยม” และกำลังอธิบาย“นิยาม ๑๑ ข้อ ของ บุญนิยม”ยังไม่จบ คงต้องอีกหลายคราว คราวที่แล้วเรายังอธิบายกันถึงข้อที่ ๘ อยู่

“บุญนิยม” ข้อที่ ๘ ก็คือ “เข้าถึงสภาวะธรรม ขึ้นเปลี่ยนแปลงพัฒนาจิตวิญญาณ” หรือต้องศึกษาฝึกฝน จน“กิเลสตาย -จิตเกิด”(โอบปาติกโยนิ) เรียกว่า บรรลุนิยามขั้นปรมาตถสัจจะ สูโลกุตระตามลำดับ จึงชื่อว่า “เป็นผู้สำเร็จ”จริง และได้ พุดกันไปบ้างแล้ว แต่ก็ยังมีรายละเอียดที่น่าจะพุดต่อกันฟังอีก

[เรากำลังอธิบาย “บุญนิยม” ข้อที่ ๘ ยังไม่จบ อ่านต่อได้เลย]

“ตาทิพย์หรือตาใน”นี้ สำหรับผู้ยังมีจิตวิญญู หรือยังไม่สัมมาทิฐิมักเข้าใจสับสนไปว่า เป็น“อาเทศนาปาฏิหาริย์”บ้าง หรือไม่กี่เป็น“การเห็นภาพลวงที่ป็นขึ้นมาเห็นเองจนสำเร็จในจิต อันคือ“มโนมยอัตตา”บ้าง ซึ่งเป็น“อัตตา” ที่เกิดจาก อุปาทานของตนๆ

เช่น ผู้นั่งหลับตาทำสมาธิแล้วก็เห็นนั่นเห็นนี่ เห็นสวรรค์ วิมาน เทวดา ผี หรือเห็นภาพคนนั้นคนนี่ เห็นอะไรก็ได้ สารพัดตามอุปาทานของตน “อุปาทาน” ก็คือ “จิตตนเองยังหลงยึดอยู่นั้นอยู่นี้” ซึ่งผู้วิเศษจะไม่รู้จัก“อุปาทาน”ของ ตนเองได้ง่ายๆเลย

“มโนมยอัตตา”หรือ“รูปที่สำเร็จด้วยจิต”นี้มีใช้จะมีแค่ที่หลงเห็นอยู่ในเภาวังคลสมาธิเท่านั้น ลืมตาโพล่งๆในชีวิตปกติธรรมดา เป็น“ตานอก”ก็เห็นได้ เป็นต้นว่า คนเห็นผีหลอก หรือเห็นนางไม้ เห็นภาพพระอาจารย์ลอยอยู่บนท้องฟ้า เห็นภาพตนเองนอนตายเหนือหน้าอยู่ต่อหน้าตนเองมองคนทะเลเข้าไปถึงโครงกระดูกคนผู้นั้นจนเห็นแต่โครงกระดูกของเขาเดินไปต่อหน้าต่อตา ฯลฯ เห็นภาพอะไรต่างๆสารพัดได้ทั้งนั้น ซึ่งล้วนเป็นภาพหลอน ภาพ ลวง ที่เป็น“อัตตา”ชื่อว่า“มโนมยอัตตา”

แม้แต่..เห็นภาพอย่างเดียวกันพร้อมกันเป็นร้อยเป็นพันเป็นหมื่นคนก็ยิ่งได้ เมื่อมีอุปาทานอย่างเดียวกัน เช่น นักสะกดจิตที่เก่งกล้าสามารถสะกดจิตคนในโรงแสดงมายากล เขาสามารถหลอกคนดู ให้ดูเวลาในนาฬิกาของตน แต่ละคนเห็นเวลาตรงกันได้ ทั้งๆที่ขณะนั้นไม่ใช่เวลาจริงตามนั้นเลย แต่ทุกคนก็เห็นตรงกันทั้งหมด หรือสามารถหลอกคน

ทั้งโรงให้เห็นภาพ ตามที่เขาบอก ทั้งๆที่ภาพจริงไม่ใช่ตามที่เขาพูดนั้นเลย

มโนเมยัตตา ไม่ได้หมายถึง“รูปที่สำเร็จด้วยจิต” เพียงแค่“รูปหรือภาพ” ที่เห็นทาง“ตา”เท่านั้น รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส สามารถเป็น“มโนเมยัตตา”ได้ทั้งนั้น เช่น ได้ยินเสียง ทั้งๆที่ไม่มีเสียงจริง ได้กลิ่นทั้งๆที่ไม่มีกลิ่นจริง ได้สัมผัสทั้งๆที่ไม่มีอะไรมาสัมผัสจริงเลย

คนเห็นภาพลวง หรือ“มโนเมยัตตา” นี้แหละที่คนส่วนมากมีกัน ทั้งที่เห็นโดยไม่เจตนา หรือไม่ได้ฝึกหัดอะไรมา และ ทั้งที่เห็นจากการนั่งสมาธิ ดังกล่าว

แต่ในความเป็นจริงนั้น“อาเทศนาปาฏิหาริย์”คือปาฏิหาริย์แท้ๆ ไม่ใช่ภาพลวง ว่าเป็นความสามารถทางจิต ซึ่งเป็นจริง ของผู้หยั่งรู้ใจคนอื่น อ่านอาการทางจิตทางนามธรรมใกล้เคียงใกล้เคียงได้จริงๆเป็น“ปาฏิหาริย์”หรือเป็นคุณวิเศษ(อภินิหาร) เป็น“ความสามารถเกินสามัญมนุษย์”ของผู้มีความสามารถจริง แต่กระนั้น ก็มีใช้“อนุศาสน์ปาฏิหาริย์” เพราะ “อนุศาสน์ปาฏิหาริย์” คือ คุณวิเศษที่เป็นเรื่องของ“วิชา ๙” ที่พาพันทุกข์ หรือพาลิ้นกิเลส พาบรรลุนิพพาน อันเป็น “โลกุตระธรรม”ของศาสนาพุทธเท่านั้น ไม่มีในศาสนาอื่น ซึ่งมีชื่ออิทธิหรืออาเทศนาปาฏิหาริย์เลย ต้องกำหนดนัยสำคัญนี้ให้ แม่นตรงคมชัดกันให้ได้ ไม่เช่นนั้นสับสนพันเผื่อแน่

“ตาทิพย์หรือตาดูใจ” ที่เป็น“อนุศาสน์ปาฏิหาริย์” หรือ“วิชา ๙”นี้ ต้องเกิดต้องมีในผู้ปฏิบัติธรรมของพุทธทุกคนจึงจะเป็น“อาริยบุคคล”(มีสัมมาญาณ) เพราะเป็น“สัมมัญผล”ของศาสนาพุทธแท้ๆ ไม่ใช่เรื่องลึกลับ แต่เป็นเรื่องลึกลับซึ่งประเสริฐ ลึกลับยิ่งนักในความเป็นคน

สำหรับ“วิชา ๙”นี้ ผู้ชื่อว่า “บรรลุมรรคผล”ทุกคนต้อง“มี” ไม่ใช่บางคนก็มี บางคนก็ไม่มี หรือ“มีก็ได้ไม่มีก็ได้” ตามที่โบราณจารย์บางท่านกล่าวตามๆกันมา ซึ่งกล่าวผิดกันมานาน และสอนกันอยู่แพร่หลาย

“สัมมัญผล” นั้นหมายความว่า ผลแห่งความเป็น“สมณะ” ซึ่ง“สมณะที่ ๑” ก็คือโสดาบัน สมณะที่ ๒ ก็สกทาคามี สมณะที่ ๓ อนาคามี สมณะที่ ๔ อรหันต์ ดังที่เคยยืนยันแล้วจากพระไตรปิฎก เล่ม ๑๐ ข้อ ๑๓๘ จึงชัดเจนยิ่งว่า การเกิด“วิชา ๙”นั้น คือ ผลที่บรรลุมรรคผลเป็นอาริยบุคคลของพุทธ นั่นเอง หากไม่มี“วิชา ๙” นั้นต่างหาก ที่จะบรรลุมรรคผลเป็น“อาริยบุคคล”หรือเป็น“สมณะของพุทธ”ไม่ได้

แล้ว“ผล”แบบ“โลกียะ” ที่ไม่พาให้เป็น“สมณะ” หรือเป็น“อาริยบุคคล” ไม่มีดอกหรือในคำสอนของพระพุทธรเจ้า ย่อมมีแน่ มีไม่น้อยเลยซึ่งเป็น“กัลยาณธรรม”ล้วนๆ อันยังไม่ใช่“อาริยธรรม” ก็เป็นผลที่น่าพาให้เจริญไปแบบโลกียะ หมายความว่า ยังไม่ไปสู่“นิพพาน”นั่นเอง ซึ่งก็เป็น“กุศลโลกียะ”เหมือนกับศาสนาอื่นๆที่พาไปสู่ความเจริญแบบโลกียะทั้งสิ้น นั่นคือยังไม่พ้นวัฏสงสาร

ดังนั้น เมื่อ“ผล”ก็เป็น“โลกียะ” ไม่ใช่“ผล”ที่ทำให้เป็น“สมณะ” ซึ่งหมายถึง“อาริยบุคคล” จึงยังไม่ใช่“โลกุตระ” ก็ซัดๆอยู่ แล้วว่า“ผล”ที่ยังเป็น“โลกียะ” ย่อมไม่ใช่“สัมมัญผล” เพราะ“สัมมัญผล” ความหมายก็ยืนยันอยู่ใต้งๆ ว่า “ผลแห่งความเป็นสมณะ” หรือผลที่ทำให้เป็น“อาริยบุคคล ๔” แต่โลกียะนั้นไม่มีอาริยะ

จะเห็นได้ว่า “วิชา ๙” สำคัญยิ่งยวดในศาสนาพุทธ หากไม่รู้จักรู้แจ้งรู้จริง“วิชา ๙” อย่างสัมมาทิวา และไม่สามารถประพฤติปฏิบัติตามเครื่องดำเนิน(จรณะ)หรือตามข้อปฏิบัติอันเป็นทางบรรลุมรรค ๙ (จรณะ) ก็ไม่มีทางบรรลุมรรค“สัมมัญผล” จนเกิด“สมณะ ๔”ขึ้นในหมู่ประชาชนผู้ต่างก็ยืนยันว่า ตนนับถือศาสนาพุทธแน่ๆ

สังคัมที่“ไร้สมณะ” เช่นนั้น ย่อมพิสูจน์ไม่ได้ว่า ความเป็น“พุทธบริษัท”ที่แท้จริง หรือสังคัมที่อยู่ดีมีสุข ด้วยพุทธธรรมนั้น จะมีอิสรเสรีภาพ-ภราดรภาพ-สันติภาพ-สมรรถภาพ-บุญภาพ จริงไหมและอย่างไร

ลองคิดคะเนเอาก็ได้ว่า สังคัมที่เต็มไปด้วยมวลมนุษย์ซึ่งต่างก็มี“จรณะ ๑๕”หรือต่างก็มีข้อประพฤติปฏิบัติ อันเป็นทางบรรลุมรรค ๙ กันเป็นส่วนมากนั้น จะเป็นสังคัมที่อยู่ดีมีสุขกันปานใด และสงบอบอุ่นขนาดไหน

[มีต่อฉบับหน้า]